

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 80 fl. 2
rândul cu litere garmond.

Criza.

Sibiu, 26 Aprilie n.

Astăzi să întrunește de nou dieta, după vacanțe de cinci săptămâni, însă numai pentru a fi iarăși prorogată, încă astăzi, din cauza crizei, care acum a izbucnit în toată forma.

Lucrurile s'au întâmplat cu exactitate așa, cum le-am fost spus în prim-articolul nostru din numărul penultim. Pertractările în chestia băncii de cartel nu au dus la rezultat bun. Guvernul din Austria a dat Joi răspuns guvernului maghiar, că din motive principiare politice, și totodată din motive tehnice, nu poate accepta banca de cartel, pentru care nu ar obține în parlament nici măcar un singur vot.

Banca de cartel a fost deci îngropată, Joi. De altcund pentru oamănii cu judecată calmă era ea îngropată de mult. Toți știau, că nu se va face. În prima linie o știe această părintele ideii cu banca de cartel, domnul *Wekerle*, prim-ministrul ungar.

Căzând deci ideea cu banca de cartel, a căzut și guvernul, ai cărui membri se declaraseră solidari în chestia aceasta. După ce *Vineri* au fost primiți în audiență la Viena ministrii *Andrássy*, *Wekerle* și *Zicz*, iar *Sâmbătă* *Kossuth* și *Apponyi*, — au venit toți îndărăt la Budapesta, unde eri, *Duminecă*, au ținut consiliu de ministri și au subscris actul de dimisionare.

În ședința de astăzi a dietei, ministrul-president *Wekerle* va comunica deci deputaților pe scurt, că guvernul și-a dat dimisia, din pricina băncii, și va cere să fie de nou prorogată dieta până la rezolvarea crizei. Același lucru îl va aduce guvernul și la cunoștința casei magnaților, convocată la ședință asemenea pe astăzi după amiază, și apoi prim-ministrul *Wekerle* va pleca la Viena, pentru a înainta Maiestății Sale dimisia guvernului. Probabil, că se vor începe pertractări pentru a se ajunge la o nouă înțelegere cu Coroana. Până atunci actualii ministri rămân în posturile lor și conduc agendele în mod interimar.

După ce banca de cartel nu a fost acceptată, ministrii *Kossuth* și *Apponyi* s'au pus pe punctul de vedere al băncii independente ungare și au prezentat *Sâmbătă*, cu ocaziunea audienței, câte un memorandum amănunțit Maiestății Sale Regelui, dar părerea generală e, că Maiestatea Sa nu a dat nici o atențiune dorinței exprimate din partea acestor doi ministri ungari și trecute în memorandum amintit, ci ar fi accentuat cu tărie, că stă pe bazele pactului, din care nu lasă neexecutată nici o literă. Faptul e, că dela audiență au ieșit foarte deprimați ambii domni ministri, și mai ales contele *Apponyi* nu a putut de loc să-și ascundă agitația de care era stăpânit.

Acasă partidul kossuthist pretinde acum întreg banca indepen-

dentă ungară și amenință, că privilegiul pe seama băncii comune austro-ungare nu-l va prelunge sub nici o condițiune. Ne aflăm deci de nou în preajma unui conflict, între majoritatea parlamentară și Coroană, ca pe vremea lui *Tisza*, conflict, care în momentele de față nime nu știe cum va putea fi aplănat. Înțelepțește ar proceda însă guvernul și majoritatea parlamentară, dacă ar face iute și de grabă legea nouă electorală, ca să nu le mai poată face nime imputarea, că nu s'au ținut de pact, apoi ar supune chestia băncii alegătorilor, ca aceștia să se pronunțe asupra ei, lăsându-se astfel rezolvarea acestei chestii încurcate în grija dietei viitoare, compusă pe baza legii noi electorale. Pentru că alegerile din urmă nu s'au făcut sub lozincă băncii, dar s'au făcut sub lozincă votului universal. Să se dea deci țării votul universal, și lase-se în grija ei să se pronunțe în chestia băncii cu ocaziunea alegerilor proxime. Asta ar fi soluția cea mai bună. O soluție, cu care ar fi mulțămiiți *Coroana*, și ar fi mulțămiiți și alegătorii.

Sinodul arhidiecezan.

Ședința a cincea.

S'a ținut *Vineri*, în 22 Aprilie nou. Președinte I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu*. Notar de ședință *Nicolae Sulică*.

Ședința se deschide la orele 9 dimineața. Notariul *Vasile Duma* citește procesul verbal despre ședința premergătoare. Se autentică, cu mici îndreptări stilare.

O petițiune intrată la birou se predă comisiunii petiționare.

Se intră în ordinea de zi. Comisiunea verificatoare, prin raportorul ei, *Dr. Octavian Vasu*, prezintă raportul în chestia alegerii de deputați mireni în cercul electoral *Ilia-mureșană*. Espune cuprinsul celor două proteste, date în termenul legal. În proteste se cere, ca cu mandate se fie revizuiți cei remași în minoritate la scrutin, pentru că de fapt ei au avut majoritatea; eventual să se casseze mandatele, și să se ordoneze alegeri noi. Consistoriul a ordonat cercetare. Raportorul espune pe larg rezultatul cercetării. Comisiunea verificatoare, având în vedere motivele grave din protest, precum și faptul, că cei ascultați nu au fost jurați, — propune, ca cercetarea se fie întrerisă cu privire la faptul, de ce nu s'a ținut sinod electoral în unele comune bisericesti din cercul *Ilia-mureșană* sub conducerea preoților, precum și cu privire la alte însemnate împrejurări. Întregirea cercetării să o facă consistoriul.

Sinodul primește propunerea comisiunii fără discuție.

Urmează raportul comisiunii școlare. Raportor *Dr. Petru Șpan*. Citește raportul consistoriului arhidiecezan în chestia școalelor. Consistoriul înșiră în raport pașii întreprinși pentru salvarea școalelor noastre confesionale. Amănunțit și interesantul raport e ascultat cu atențiune. Multe din detaliile ce le cuprinde sunt îngrijitoare.

Comisiunea propune cu privire la acest raport consistorial, în care se espune situația gravă a școalelor, ca se fie luat în general la cunoștință. La singuraticile puncte din raport comisiunea face apoi propuneri potrivite, pe cari sinodul le acceptează și le ridică la valoare de conclud.

Comisiunea școlară propune și unele izvoare, din cari s'ar putea alimenta fon-

dul cultural, menit se vină în ajutorul școalelor sărace. La propunerea aceasta vorbește deputatul *Nicolae Ivan*, care e în contra primirii acestei propuneri, fiind convins, că nu va duce la scop. Propune, ca toți funcționarii din serviciul bisericeii să contribuie an de an cu câte 2% din salariul lor la fondul cultural, iar celelalte izvoare propuse de comisiune se fie abandonate.

Verbește la obiect deputatul *Arseniu Vlaicu*, care face la propunerea deput. *Nicolae Ivan* adaosul, ca să se pună dare și pe popor, în folosul fondului cultural. De aceea, primește propunerea deputatului *Ivan* ca executorie, iar propunerile comisiunii școlare încă le primește, ca dorințe, executate unde se poate. Propune apoi, ca toți bursierii bisericeii se fie datori a plăti ajutorul de un an în favorul fondului cultural, fie și în rate, în curs de cinci ani.

Verbește deputatul *Dem. Comșa*, care pledează pentru propunerea comisiunii. Află că 2% e prea mult să se ceară din salariile funcționarilor bisericești. Ar fi de ajuns 1%. Propunerea deputatului *Vlaicu* nu o ține de executabilă (cu privire la bursieri).

Deputatul *Part. Cosma* spune deputatului *Vlaicu*, că până acum stipendiile nu au fost date în mod condiționat, deci nici nu se poate pretinde nimica îndărăt dela bursieri. E de părerea, că numai pentru viitor se pot lua dispoziții, ca stipendiile să se dea numai sub condiția, ca bursierii la timpul său se restituie o parte din stipendiile primite. Primește propunerea deput. *Ivan*, iar bănoile să fie lăsate neatînse în hotărârile sinodului, pentru că bănoile nu sunt confesionale.

P. C. Sa Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu* face constatarea, că toate greutățile la noi le poartă poporul. Să lăsăm deci poporul în pace. Să-l scutim de nouă sarcini.

Deputatul *Ioan A. de Preda* primește propunerea deputatului *Ivan*. Dar are îndurerări cu privire la incassabilitatea procentelor ce vor fi de luat din salariile funcționarilor bisericești. Ideea deput. *Ars. Vlaicu* e bună, dar iarăși nu o află de executabilă, pentru că stipendiile din fundațiuni se dau în înțelesul literelor fundamentale. Asupra băncilor nu are sinodul nici o influență, deci nu poate dispune, să dea și ele, și cât săjdee la fondul cultural.

Referentul școlar deputatul *Lazar Triteanu* rectifică unele păreri ale antevorbitorilor.

Deputatul *Vasile Dămbian* află, că după ce a fost primită propunerea deput. *Ivan*, pe care o sprijinește.

Mai vorbește deput. *Nicolae Borzea*, care e asemenea pentru primirea propuneri deput. *Ivan*, cu adaosul, ca funcționarii cu cel puțin 5 copii să fie scutiți de această dare, iar funcționarii fără copii să dea 5% din salariile lor.

Se cere încheierea discuției și să admite. Mai vorbește propunătorul *Ars. Vlaicu*, apărându-și propunerea, și deput. *Ivan*, care recomandă primirea propuneri sale, ca singură duătoare la scop. Propunerea e următoarea: Toți funcționarii bisericești, dignitarii bisericești, preoții și învățătorii, se contribuie an de an cu câte 2% din salariile lor la fondul pentru acoperirea trebuințelor culturale ale arhidiecezii.

Raportorul comisiunii școlare *Dr. Petru Șpan* primește propunerea deputatului *Ivan*, dar cere și primirea propuneri comisiunii.

I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu*, face constatarea, că poporul dă foarte mult pentru susținerea instituțiilor noastre confesionale. Să-l scutim deci de alte dări. De bănci nu putem dispune. Stipendiile crede, că nu pot fi obligați să restituie ceva, decât numai la fondul din care au primit stipendiile. Să-i lăsăm deci și pe ei la o parte, căci și de altcum siliți nu pot fi, să facă lucrul acesta. După lămuririle date și din

partea P. C. Sale protosinelului *Dr. Mișon E. Cristea*, sinodul primește propunerea deputatului *Nicolae Ivan*, cu umanitate și însoțire. Primește și propunerea comisiunii, conform stilizării făcute de deputatul *Vlaicu*, iar propunerea deputatului *Borzea*, cade.

Tot comisiunea școlară face propunerea, ca consistoriul se compună prin bărbați de specialitate un nou plan de învățământ cu privire la propunerea limbei maghiare în școalele confesionale.

Sinodul primește propunerea. Ședința se suspendă pe 10 minute.

După redeschidere raportează în numele comisiunii școlare dl. *Nicolae Bogdan* în chestia catehizării elevilor dela școalele străine. Citește raportul consistoriului arhidiecezan, care conține date foarte îngrijitoare.

Comisiunea propune, după o espunere din partea raportorului a situațiunii grave în care se află cateheții dela școalele străine, ca sinodul să iee cu plăcere la cunoștință raportul consistoriului și angajamentul ce l-a luat de a apăra drepturile limbei bisericeii noastre. Consistoriul să dea ordin cateheților să observe concludul congresului adus în chestia catehizării. Consistoriul se împuternicește a da salarii din propriile fonduri cateheților, dela cari guvernul detrage salariul.

Verbește deputatul *Dr. Aurel Vlad*. Lămurește chestia din punct de vedere de drept. Atrage atențiunea sinodului asupra unui paragraf din noua lege asupra conștință. Prevede, că trebuie să ajungem în conflict cu statul, respective cu guvernul. Să căutăm deci din vreme, să fim în curat cu eventualitatea acestui conflict, și cu consecvențele ce trebuie să le scoatem din conflict.

I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul, rectifică o afirmare a antevorbitorului.

P. C. Sa Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu* constată greutățile mari ce vor fi de învins în chestia din întrebare. Ar dori deci, ca sinodul să îndrume consistoriul să studieze chestia din toate punctele de vedere cu mare temeinicie și să stabilească o linie clară de conduită.

I. P. S. Sa Arhiepiscopul dă lămuririle necesare. Altă primejdie deocamdată nu e, decât aceea, că se detrage dotația cateheților dela școalele străine, pe care o dă apoi consistoriul. Îngrijirile deputatului *Vlad* ar fi bine să fie comunicate la timpul sau congresului.

Propunerea comisiunii școlare se primește apoi punct de punct.

Urmează tot raportul comisiunii școlare. Raportor *Sergiu Medeanu*. În chestia vizitării prin comisari guvernali a școalei noastre comerciale din Brașov, raportul consistoriului se ia la cunoștință, la propunerea comisiunii.

Același raportor raportează în chestia examenului de maturitate la școala comercială din Brașov, din anul 1907. Comisiunea propune luarea la cunoștință a raportului consistoriului arhidiecezan. Se primește.

Ședința se ridică la orele 12 și jumătate. Ședința proxima se ține *Sâmbătă* la orele 9 dimineața.

Ședința a șasa.

Ținută *Sâmbătă*, în 24 Aprilie n. Președinte I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu*. Notar de ședință *Lazar Triteanu*.

Ședința se deschide la orele 9. Notarul *Nicolae Sulică* citește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul sinodal *Nicolae Borzea* face propunere în favorul catehizării ucenicilor dela meserii, cărora nu le este dată posibilitatea să cerceteze biserica în cursul uceniei.

Același deputat mai face propunere în chestia înscripțiilor de pe școalele confesionale române, ca să fie toate la fel,

în sensul, ca consistorul să dea cercular în această chestie.

Ambele propuneri se declară de urgență și se predau consistoriului spre executare.

Escelența Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu dispune să fie cedită următoarea telegramă primită dela P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp din Arad:

„Sinodul eparhial din Arad a adus conclud, prin care protestează în contra ingerinței ilegale a ministrului de culte și instrucțiune publică în drepturile autonome ale bisericii noastre, săvârșită prin ordinul de cercetare în cauza alegerilor deputaților sinodali din cercurile Mehădia, Sasca și Zgribești, înainte de a se declara în această afacere sinodul eparhial din Caransebeș, unicul for competent. Acest conclud se va aduce la cunoștința domnului ministru de culte și instrucțiune publică și se comunică sinoadelor eparhiale din Sibiu și Caransebeș pentru asemenea procedură. Papp, episcop”.

Deputatul Dr. Aurel Vlad e de părere, că fiind chestia foarte importantă și urgentă, ar fi consult să se emită o comisiune specială de 6—8 membri, care să se ocupe cu concludul sinodului din Arad. Face propunere în acest înțeles.

I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu comunică sinodului, că în afacerea aceasta a primit încunoștințare oficială dela consistoriul din Caransebeș, pe care a predat-o consistoriului metropolitan, pentru că cade în competența acestuia, fiind vorba de întreaga biserică și de interesele ei. E de părerea, să se lase deci în grija consistoriului metropolitan rezolvarea afacerii.

Deputatul Part. Cosma e pentru declararea urgenței și luarea în discuție a chestiei.

Deputatul Nicolae Bogdan sprijinește propunerea deputatului Vlad, și e pentru alegerea unei comisii speciale, care se vină cu propunere în fața sinodului.

Domnul Ioan A. de Preda e pentru luarea unei poziții energice în cauză. Ministrul nu e în drept să iee măsurile pe cari le-a luat. Crede, că trebuie mers însă și mai departe. Să roage sinodul pe I. P. S. Sa, se convoace de urgență consistoriul metropolitan, ca se facă reprezentățiune la guvern în contra neertatei ingerinței.

Mai vorbește la obiect deput. Vasile Damian, care e pentru propunerea deputatului Vlad, și P. C. Sa, protosincelul Miron E. Cristea, care încă e de părerea, să se predee unei comisii telegrama spre studiere.

Deputatul Parteniu Cosma crede, că nu e nime în sinod, care se nu adereze la concludul sinodului aradan, deci sinodul ar putea trece imediat în meritul cauzei. Dar pentru stilizarea concludului ce e de luat, cere să se aleagă comisiunea propusă de deputatul Vlad.

Mai are cuvântul deputatul Ioan I. Lăpedatu, care propune, ca în comisiune se fie aleși următorii deputați sinodali: P. C. Lor Dr. Ilarion Pușcariu și Dr. Miron E. Cristea, și deputații Nicolae Ivan, Part. Cosma, Dr. Aurel Vlad, Vasile Almășan, Ioan A. de Preda, Nicolae Garoiu și Dr. Liviu de Lemény. Sinodul decide în acest înțeles.

Urmează la ordinea zilei alegerile consistoriale. Deputatul Dr. Aurel Vlad propune, ca votarea să se facă separat pentru fiecare senat.

Se primește. Se ordonează deci alegerea unui membru în senatul bisericesc. I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu enunță ca scrutinători pe P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu și pe deputații Parteniu Cosma și Vasile Almășan.

La apelul nominal răspund 49 de deputați, cari își depun buletinele de votare în urnă. Făcându-se scrutinul, se constată, că a primit voturi: Vasile Voina 24, Galacteon Șagău 25, Vasile Gan 1.

Protopresbiterul Galacteon Șagău e proclamat ales membru în senatul bisericesc.

Se dau voturile pentru membrii senatului școlar al consistoriului. Au votat 49 deputați.

Făcându-se scrutinul să declară aleși:

Lazar Triteanu, asesor ordinar, iar asessori onorari, din cler: protopresbiterii Vasile Damian, Gregoriu Pletosu și Demet. Moldovan, apoi mireni: A. Băseanu, profesor în Brașov, Dr. Liviu de Lemény, Dr. Ioan Mihai proprietar Orăștie, Virgil Onișiu direct. gimnazial în Brașov și Dr. G. Proca secretar consistorial, Sibiu.

În fine se fac alegerile pentru senatul episcopesc. S'au dat 48 voturi, declarându-se aleși următorii: Ioan Droc, protopresbiter, Vasile Voina, protopresbiter, Parteniu Cosma, directorul „Albinei”, Pantaleon Lucaș, Ioan A. de Preda, Victor Fincu, Demetriu Vulcu, Ștefan Stroia. Între candidații Ioan Teculescu și Teodor Her-

man se ordonează balotaj, cu rezultatul următor: primul a primit 23 voturi, cel din urmă 24 voturi, deci a fost declarat ales Teodor Herman, protopresbiter în Dej.

I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu declară, că pe membrul ales în senatul bisericesc, Galacteon Șagău, îl acceptează și din partea sa, și-i confirmă alegerea.

Urmează raportul comisiei organizatoare. Raportorul P. C. Sa Dr. Eusebiu R. Roșca, protosincel, raportează în chestia noiei arondări a cercurilor electorale din arhidieceză. Cetește raportul comisiei esmise din partea consistoriului și propune, să fie acceptat proiectul ei din partea sinodului ca bază pentru desbaterea specială.

Vorbește la obiect deputatul Dr. Aurel Vlad. Constată, că proiectul nu corespunde scopului avut în vedere, pentru că răul din trecut nu se delătură, susținându-se și pentru viitor cercuri electorale foarte mari, ca cele din comitatul Hunedoarei de es. Propune să meargă e-laboratul la consistoriu, spre nouă studiere.

P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu încă e de părerea, să fie predată afacerea consistoriului spre studiere.

Deputatul M. Voilean sprijinește propunerea făcută din partea deput. Vlad.

Iși spune părerea și I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, și mai vorbește P. C. Sa, raportorul Dr. Eusebiu R. Roșca, apoi sinodul decide, ca actele să fie predate consistoriului, pentru a veni cu proiect nou în sesiunea următoare.

În numele aceleiași comisii raportează deputatul Nicolae Ivan în chestia propunerii de a se înființa un consistoriu separat în Cluj. Propune, ca propunerea să fie predată consistoriului spre studiere. Se primește.

Același raportor raportează în chestia propunerii deputatului Dr. Dumitru Ștefan de a se codifica conclusele sinodale și congresuale. Propune, ca sfacerea să fie predată consistoriului spre a esecuta concludul din anul 1899, adus în chestia aceasta.

Se primește.

Urmează comisiunea școlară. Raportor Dr. Ioan Stroia. Raportează în chestia regulamentului despre esamenale profesorilor dela seminarul teologic-pedagogic din Sibiu. Regulamentul, la propunerea raportorului, se primește în general și în special, cu propunerile făcute de comisiunea școlară.

Același raportor propune cu privire la averea reuniunilor învățătoarești, ca raportul consistoriului prezentat în această chestie, să fie luat la cunoștință. Se primește.

Urmează comisiunea bisericească. Raportor Nicolae Borzea. Raportează cu privire la propunerea deput. Dem. Comșa de a se procura ornatele bisericești din atelierele de țesătorie națională din Sibiu și Orăștie. Propune acceptarea propunerii și îndrumarea consistoriului să dea atelierele câte 300 cor. subvenție anuală, iar preoțimea să fie îndrumată să facă în viitor comanda de la aceste ateliere.

P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu crede, că nu e bine să se dea îndrumări consistoriului, ci să se lase în grija sa amănuntele, după ce va studia chestia.

Dă lămuriri P. C. Sa protosincelul Dr. Miron E. Cristea, ca prezident al comisiei, spunând că așa a decis și comisiunea.

Propunerea se primește.

În numele comisiei petiționare raportează deputatul Dr. Dionisie Roman. Propune, ca toate rugărilor intrate la sinod, opt la număr, să fie predate consistoriului spre competență rezolvare. Se primește.

Ședința se ridică la orele 12 și un sfert, anunțându-se ședința proxima pe după amiază la orele 5. Va fi ședința de încheiere.

Ședința a șaptea.

— Ședința ultimă. —

Deschisă la orele 5 d. a. Sâmbătă, în 24 Aprilie n. Prezident I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu. Notar de ședință Dr. G. Proca.

Notariul Lazar Triteanu cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Se intră în ordinea de zi. Comisiunea specială, aleasă în ședința premergătoare, raportează prin raportorul Parteniu Cosma în chestia concludului sinodal din Arad, cu privire la ingerințele guvernului în afacerile interne ale diecezei Caransebeș. Comunică cuprinsul telegramei so-site din Caransebeș, de înțelesul, că acolo

nu s'a făcut alta, decât sinodul nu a luat mandatul secretariului ministerial Dr. Ionescu la cunoștință. Cetește comunicatul făcut în scris la metropolie, din partea consistoriului diecezan din Caransebeș, în chestia numirii secretarului ministerial Dr. Petru Ionescu ca comisar guvernial, pentru anchetarea alegerilor pentru sinod, în unele din cercurile electorale din eparhia Caransebeșului. Spune apoi, că comisiunea a constatat în faptul întâmplat violarea autonomiei bisericii noastre. E însă de părerea, că organul cel mai competent a rezolva sfacerea aceasta gravă este consistoriul metropolitan, care în ședință extraordinară, convocată cât mai curând, ar trebui să facă pași de lipsă întru apărarea autonomiei bisericii noastre. Propune deci, în numele comisiei, următoarele:

„Sinodul arhidiecezan protestează în contra ingerinței ilegale a ministrului de culte și instrucțiune publică în drepturile autonome ale bisericii noastre, săvârșită prin ordinul seu de cercetare în cauza alegerilor deputaților sinodali din cercurile Mehădia, Sasca și Zgribești. Tododată în-vită pe Escelența Sa, domnul Arhiepiscop și Metropolit, ca în calitatea sa de cap al bisericii se concheme cât mai curând consistoriul metropolitan în ședință plenară, pentru ca acest for suprem, în numele bisericii întregi să ia poziție în contra amestecului acestuia neiertat al guvernului în afacerile noastre bisericești”.

Propunerea se primește cu unanimitate și fără discuție.

În numele comisiei școlare raportează deputatul Victor Păcală în chestia vieții interne a școalelor medii confessionale.

Propune și sinodul decide luarea la cunoștință a raportului consistorial în general. La discuția pe articole se primesc apoi propunerile comisiei, după ce vorbește la obiect P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, Parteniu Cosma, Dr. Ioan Stroia, și raportorul. În chestia sistemării posturilor de învățători ambulanti propune comisiunea luarea la cunoștință a raportului consistorial. Personal dl Victor Păcală, ca membru al comisiei, face însă contrapropunere și cere sistemarea posturilor de învățători ambulanti. Iși motivează propunerea.

P. C. Sa protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca întrerupându-l constată, că același raportor nu poate să reprezinte două păreri, a majorității și a minorității. În consecvență, primește rolul de raportor al majorității comisiei Dr. Ioan Stroia. Recomandă spre primire propunerea comisiei.

Deputatul Victor Păcală își susține contrapropunerea.

I. P. S. Sa Arhiepiscopul rectifică unele afirmări ale propunătorului. Sinodul primește propunerea majorității comisiei și abată dela sistemarea posturilor de învățători ambulanti.

Comisiunea financiară, prin raportorul Ioan I. Lăpedatu, raportează, că socotelile librăriei și tipografiei arhidiecezane sunt în regulă. Propune luarea la cunoștință și votarea absolutoriului. Se primește.

Raportul consistoriului referitor la fundațiunea Șaguna, la propunerea comisiei să ia spre știre. Budgetul să aprobă.

Răciuniile fundatului Andronic, aflate fiind în bună ordine, sinodul le aprobă. Absolutoriul obicinuit să voteze.

Răciuniile fondurilor și fundatunilor consistoriale s'au aflat în regulă. Sinodul le ia la cunoștință și dă absolutoriul obicinuit, conform propunerii comisiei.

Budgetul consistoriului pe anul curent se votează.

Notariul Mateiu Voileanu prezentează acum conspectul speșelor sesiunii actuale sinodale. Fac 4189 cor. 97 fil. Se votează.

Cu autenticarea procesului verbal al ședinței acesteia se încredințează deputații sinodali, cu locuința în Sibiu.

Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu constată, că agendele sinodului arhidiecezan sunt terminate. Toate afacerile au fost rezolvate. Mulțamește deci întâi de toate bunului Dumnezeu, pentru că a luminat mintea deputaților sinodali, ca să le rezolve bine și spre folosul bisericii, iar în rândul al doilea mulțamește deputaților pentru interesul manifestat față de biserică și instituțiile ei. Le dorește să muncească mulți ani spre binele bisericii și dându-le binecuvântare arhierescă, declară sesiunea sinodală din anul acesta de închisă.

La cuvântul P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, și rostește vorbele următoare: „Înalt Preasfințite! Dacă aruncăm o privire asupra lucrărilor îndeplinite de sinodul arhidiecezan în sesiunea actuală, cu îndestulare sufletească putem con-

stata, că rezultatele sunt dintre cele mai mănoase, cari nu rămân îndărătul lucrărilor sinodale din alți ani, pentru că toate obiectele pregătite și prezentate sinodului au aflat rezolvarea lor cea mai dreaptă, spre binele și folosul bisericii noastre.

Prelângă rezultatele cele multămitoare în rezolvarea cauzelor importante, ce privesc arhidieceza, de remarcă este și spiritul armoniei, îngăduinței și al buniei înțelegeri, ce s'a manifestat între membrii sinodului în tot deacursul pertractărilor, care fără îndoială este de prețuit mai mult ca orice altă. Întrebându-ne, al cui este meritul principal pentru bunele rezultate în ambe direcțiunile, trebuie să recunoaștem cu toții, că acest merit este al Escelenței Voastre, care cu pricepere, tact și bunăvoință ați condus sinodul, ca prezident, în tot decursul sesiunii, inspirând duhul păcii și al dragostei peste toți membrii sinodali.

Mulțămim dară cu toții lui Dumnezeu, căci în timpuri așa de grele V'a conservat în fruntea bisericii noastre în puteri depline, mulțămim și Escelenței Voastre pentru osteneala și munca asiduă la lucrările sinodale.

Vă urăm cu toții, ca Dumnezeu să vă țină în viață încă mulți ani, ca conducător es-pert al bisericii noastre, spre binele și prosperarea religioasă morală și culturală a credincioșilor ei.”

Deputații sinodali erump în sgomotoase „Să trăiască”. Între ovățiunile lor părăsește Escelența Sa sala de ședință, la orele 6 și jumătate.

Sinodul din Caransebeș.

Cuvântarea Preacuvioșiei Sale, Dnului Filaret Musta, arhimandrit și vicariu episcopesc, la deschiderea sinodului eparhial din Caransebeș, a fost următoarea:

Cristos a înviat! Domnilor deputați!

Am fost dedați de un lung șir de ani ca să vedem în fruntea noastră — deschizând sinodul eparhial — venerabilă, patriarhală figură a Arhierelui nostru Nicolae Popea. Iată, a sosit timpul, că dânsul nu mai este între noi, a trecut la cele vecinice, și astfel îmi este dat mie, ca să mă înfățișez în puterea poziției mele de prezident al Consistoriului diecezan în timpul sedisvacanței, înaintea dvoastră, pentru ca în calitate de prezident al sinodului eparhial să deschid sesiunea prezentă sinodală. Și mă prezentez, domnilor deputați, cu durere sufletească pentru pierderea Venerabilului nostru episcop Nicolae Popea, dară și cu îngrijorare, căci vremile grele sunt.

Când deci ocup astăzi aici scaunul presidial, cugetul meu este îndreptat în prima linie la Dumnezeu, căci a zis Mântuitorul: „Unde sunt doi sau trei adunați întru numele meu, acolo și eu sunt în mijlocul lor”, și noi ne-am adunat aici întru numele Lui pentru a chibzui cele de folos sântei Lui biserici. Dară cugetul meu este îndreptat și spre trecutul bisericii noastre precum și spre viitorul ei.

Dacă privesc spre trecut, văd, domnilor deputați, că biserica noastră națională din starea ei umilită de odinioară s'a ridicat prin hărnicia și înțelepciunea marelui Arhieru Andrei și a inimioșilor fi credincioși ai ei, în splendoarea constituționalismului adevărat; constituționalism învâdit de neamurile conlocuitoare. Puterea isvorăită din constituționalism i-a deschis bisericii calea spre progres, spre lumină și cultura credincioșilor. Dară splendoarea de odinioară, zic de odinioară, pare-mi-se începe a se întuneca, pentru că, da, pentru că durere, nu mai sunt Andrei.

Dacă privesc în viitor, puțină îndestulare sufletească pot să am, pentru că astăzi nu văd condițiunile prinoase unei dezvoltări neconturbate, unei întăriri și înviorări o bazelor constituționale depuse de feroiciți înaintași ai noștri. Mă mângâie însă fșgăduința Mântuitorului, că biserica fiind zidită pe piatră, nici porțile iadului nu o vor sfărâma. Mă mângâie speranța, că reprezentanții clerului și ai poporului își vor da samă de datoria lor și în bună înțelegere vor lucra la delăturarea tuturor obstaculelor ce obvin.

Le zic acestea, domnilor deputați, pentru că, dați-mi voie, mă simțesc în drept ca unul care mă aflu în serviciul bisericii noastre diecezane dela începutul erei constituționale, ca unul care în acest timp am avut ocaziune să văd și bune și rele. Dară, domnilor deputați, sunt și dator să le zic acestea, ca să atrag luarea aminte a tuturor domnilor deputați asupra intereselor binepricepute ale bisericii.

Ne aflăm în împrejurările grele ale timpului neprimnice intereselor mari bisericești. Vedem aceasta cu toții. Căci ori încotro ne îndreptăm privirile, numai de greutateți dăm. Dară domnilor, dacă greu-

tăți ne întimpină, atunci să ne aducem aminte de timpurile grele ale trecutului nostru bisericesc, și să luăm pildă dela fericirii noștri antecesorii, cari nu s'au tupilat înaintea diferitelor greutăți, ci ca niște vrednici bărbați, ca niște fii devotați binelui public bisericesc, subliniez: binelui public bisericesc, au pus umăr la umăr, până ce au ajuns la izbândă.

Nu mă îndoiesc de bunele intențiuni, de zelul dvoastre, domnilor deputați, pentru biserica noastră strămoșească. Și de aceea am speranța conlucrării armonioase în toate direcțiunile, în ce privește agendele ce cad în competența sinodului eparhial.

În această speranță, cerând dela bunul Dumnezeu binecuvântarea Sa asupra dvoastre, sprijinul Său la lucrările sinodale ale dvoastre, declar sesiunea primă sinodală din periodul XIV-lea deschisă.

Jubileul Regelui Carol.

Am spus în numărul trecut, că Impăratul Wilhelm al Germaniei a numit mareșal al armatei germane pe Maiestatea Sa Regele Carol, cu prilejul împlinirii a-nului al 70-lea de etate. Sorisoarea pe care i-a înmănat-o principele moștenitor de tron german, este de următorul cuprins:

„Ilustre, puternic Princoipe, amic, dragă vere și frate!

Nu pot să-mi opresc bucuria să present Maiestății Voastre cu prilejul sărbătorii a 70-a aniversare dela nașterea Sa, felicitările mele cele mai călduroase și cele mai sincere.

M. Voastră să fie încredințată, că iau cea mai vie și cordială parte la evenimentele egal de îmbucurătoare pentru ea ca și pentru credincioșii săi supuși, și că îmi este totdeauna o plăcere deosebită să cultiv relațiuni de sinceră prietenie cu M. Voastră.

Simt în același timp trebuința să exprim cu această ocazie sentimentele mele cele mai călduroase pentru viul interes ce M. Voastră a arătat și păstrat armatei mele, precum și pentru larga bunăvoință și sollicitudine, ce nu încetează să manifesteze regimentelor sale.

Rugând pe M. Voastră să primească gradul de feld-mareșal în armata mea, mă asociez cu armata mea în urarea călduroasă, ca Dumnezeu să păstreze pe M. Voastră încă multă vreme în constantă sănătate și vigoare.

Am însărcinat pe fiul meu, A. Imperială și Regală de a remite M. V. epoleții purtând însemnele de general feld-mareșal.

Cu asigurarea stimei mele celei mai perfecte și a sincerei mele amicitii sunt al M. V. iubitor frate și văr.

Wilhelm.

Achileon, Corfu, 20 Aprilie 1909.

M. S. Regelui României.

La primirea acestei scrisori M. S. Regele a răspuns prin următoarele cuvinte:

Sunt extrem de fericit, și cât se poate de surprins, de rara distincțiune pe care Maiestatea Sa Impăratul, ilustrul vostru tată mi-o acordă, numindu-mă general feld-mareșal în glorioasa sa armată.

Cuvintele nu pot să exprime în deajuns ceea ce simte sufletul meu în acest moment solemn.

Arunc în urmă o privire asupra unei jumătăți de secol de relațiuni intime, care mă leagă strâns cu armata prusiană, și-mi amintesc cu recunoștință de zilele demult trecute, unde în falnicul regiment de gardă am făcut școala cea mare și am învățat arta războiului, care mi-a îngăduit să-mi conduc armata la izbândă.

Tocmai acestor două lucruri atribui eu hotărârea M. S. Impăratului de a-mi încredința bastonul de feld-mareșal.

Bastonul acesta pentru mine are o înfățișare însemnată, de oarece Alteța Voastră Imperială a fost însărcinată să-mi-l dea.

Vă rog să transmiteți ilustrului vostru părinte expresiunea profunde mele mulțămiri și să-i spuneți, că eu și cu oștirea mea sunt mândru, că am fost primit în rândurile feld-mareșalilor imperiului german.

Astăzi cunoaștem textul autentic al toastelor rostite la palatul din București, cu ocaziunea prânzului de gală, dat Marți sara. Toastul M. Sale Regelui Carol a fost următorul:

„Cu inima plină de bucurie salut în mijlocul nostru pe Alteța voastră imperială și regală, și sunt înfinit de recunoscător Maiestății Sale Impăratului și Regelui, că a trimis pe serenismul său succesor la tron, înconjurat de o strălucită

suită, cu comandanții regimentelor mie în deosebi apropiate, pentru ca să-mi transmită felicitările pentru aniversarea a 70-a a zilei mele de naștere.

Maiestatea Sa Impăratul îmi dă prin această delicată atențiune o nouă dovadă a sentimentelor sale de înrudire și înțelegere relațiunile de amicitie ce există de mulți ani între noi, a cărora cultivare îmi stă în inimă și pe cari țara mea știe să le prețuiască mult.

De mai bine de 50 ani mă leagă strânse legături de brava armată a Prusiei. Prin aumirea mea ca general-feld-mareșal ele au devenit indisolubile. Lunga Mea carieră militară capătă prin aceasta o înălțare și totdeauna istorică încheiere. Această rară distincțiune, precum și număratoarele dovezi de dragoste, pe cari Maiestatea Sa mi le manifestă la fiecare ocaziune, Mă mișcă adânc și nu pot exprima mai bine profunda mea recunoștință, de cât cuprinzându-o în urarea, pe care o fac neîncetat pentru fericirea și prosperarea mult iubitorilor părinți ai Alteței voastre Imperiale și Regale.

Fie, ca binecuvântarea cerului să se reverse asupra Maiestății Sale Impăratului, a Casei Sale Regale și a glorioasei Sale armate. Fie, ca providența să ia în paza ei pe Alteța Voastră Imperială și Regală și pe tânăra voastră Familie.

Cu aceste urări ridice paharul meu în sănătatea Maiestăților lor împărat și împărăteasa, precum și a Alteței Voastre imperiale și Regale.

„Ura! Ura! Ura!“
(Muzica a intonat imnul imperial german.)

La aceste calde și mișcătoare cuvinte ale Regelui Carol, a răspuns moștenitorul de tron german următoarele:

„Mulțumesc Maiestății Voastre Regale, în numele Augustului meu tată, pentru grațioasele cuvinte pe cari Maiestatea Voastră a binevoit să le pronunțe și rog pe Maiestatea Voastră, ca să primiți și mulțumirea mea, cu totul personală și sinceră, pentru binevoitoarea și amabila primire ce mi s'a făcut la Maiestatea Voastră, la Maiestatea Sa Regina, și la întreaga familie Regală.

Îmi face o deosebită onoare și bucurie, și sunt cu deosebire satisfăcut, că împărătescul meu părinte m'a ales pe mine, ca să transmit urările Sale cele mai călduroase și mai sincere Suveranului înrudit, aici în Capitala frumoasei sale țări. Tatăl meu, pentru a da o deosebită expresiune urărilor sale, mi-a atașat reprezentanți ai armatei prusice, care e mândră de înalta distincțiune ce a acordat azi Maiestății Voastre comandantul ei suprem, care e mândră că numără printre general-feldmareșalii ei pe *încercatul în războiu și pace Rege al României*. La acești reprezentanți ai armatei prusice, Augustul meu tată a asociat în special pe comandanții acelor regimente, cari se bucură de înalta distincțiune, de a sta în raporturi directe cu Augusta persoană a Maiestății Voastre Regale.

Maiestății Voastre i-a fost îngăduit, ca în fruntea bravei Voastre armate să vă puneți cununa victoriei pe frunte și ca într-o domnie de mai bine de 40 ani să duceți țara, care a devenit și pentru Maiestatea Voastră a doua patrie mult iubită, la înflorire și la o prosperitate mereu crescândă. Și în afară de vechea patrie, Maiestatea voastră a adăugat în numele Hohenzollern nouă glorie și noi onoruri. Fie, ca Dumnezeu să acorde încă mulți ani binecuvântarea Sa Domniei Maiestății Voastre, și să fie în paza sa în totdeauna brava voastră armată și toată frumoasa țară, ale căreia destine le-a pus în mâinile Maiestății Voastre.

Toate urările însă pe cari le avem în inimă pentru Maiestatea Voastră, pentru Maiestatea Sa Regina și toată Familia Regală, rog să mi se permită a le exprima în cuvintele acestea:

„Maiestatea Sa Regele Carol, Maiestatea Sa Regina Elisabeta, întreaga familie regală a României să trăiască!

„Ura! Ura! Ura!“

Muzica a intonat imnul regal român. Ambele toasturi au fost rostite în limba germană.

După o săptămână de sărbătorire, principele de coroană german Frideric Wilhelm, a plecat Sâmbătă din București, prin Viena la Berlin. Gara iarăși a fost frumos împodobită, cu steaguri, verdeață și flori. În salonul de primire lumea înaltă, pe peron celalalt public aștepta plecarea. Înainte de a se urca în tren, Alteța Sa s'a întreținut foarte mult cu prim-ministrul Ionel I. C. Brătianu. La gară l'a petrecut întreaga curte regală, afară de M. S. Regele Carol. Lumea l'a aclamat la plecare.

NOUȚĂȚI.

Impăratul Wilhelm, întorcându-se în Mai dela Corfu, va vizita pe Maiestatea Sa Francisc Iosif în Viena.

Noile legi de dări au obținut sancțiunea prea-înaltă și s'au publicat în numărul din urmă al foii oficiale.

Caz de moarte. Eliza Stănescu, văduva fostului avocat și naționalist cunoscut Mircea V. Stănescu, din Arad, a încetat din viață în 19 Aprilie, în etate de 62 de ani. Înmușcătura s'a făcut Miercuri în 21 l. c. Odihnească în pace!

Săpături în Palestina. Săpăturile vechiului Ierichon, făcute sub conducerea profesorului Dr. Sellin dela facultatea teologică-evangelică din Viena, s'au terminat. Prin săpăturile acestea s'au descoperit în mod complet pentru întâia oară fortificațiunile unui oraș cananit, împreună cu o mare parte din interiorul său. Ruinele puternice desgropate sunt deja admirate de mulți turiști. Număroase obiecte de ceramică s'au găsit înăuntrul caselor. Între alte clădiri s'au aflat și rămășițele palatului de eamnă al regelui Irod, contimporanul lui Cristos.

† Floarea Hârtoagă, soția parohului Ioan Hârtoagă din Daia-săsașă, a decedat în Dumineca Tomii, în etate de 41 ani, în anul al 21-lea al ferieitei ei căsătorii. O jalește neconsolatul ei soț, și opt copii, dintre cari 7 minori. Odihnească în pace!

Pentru sănătatea copiilor. Legea engleză pentru apărarea copiilor a intrat decurând în vigoare. Între alte dispoziții, legea aceasta oprește aspru, ca părinți să ducă la birturi copii. Opreliștea e îndreptată în contra păturilor mai sărace ale poporului, care se obișnuise a purta copiii mici pe la cărușe și a-i ține cu ceasurile în speluncele de băutură și de fam. S'au constatat cazuri, când o mamă alcoolică își îndopa cu rachiu copilașul de trei ani, „ca să nu mai sbiere“, — copilul n'a mai sbierat mult, căci în urma degenerării ficatului, în curând a și murit. Într'un alt caz un băiat de șase ani avea deja boala „delirium tremens“, și altele asemenea. Legea engleză de aici încolo nu mai permite copiilor să intre la birturi.

În Marsilia s'a ivit în zilele trecute un rar fenomen: a căzut a ploie de pucioasă, care a acoperit casele și grădinile binișor cu materia aceasta. Se crede, că vânturile au adus până la Marsilia un strat de pucioasă dela vulcanul Etna, care acum de câțva timp aruncă lavă din sine.

† Silvîn Rezey, fost preot gr. cat. în Oradea-mare și, într-o vreme, deputat al cercului Ceica din Bihor, apoi inspector regesc de școale, penzionat de câțiva ani, a răposat în zilele acestea la Făget, unde-și avea domiciliul Fie-i țărana ușoară!

Râuri navigabile. Se știe, că ministrul nostru de agricultură a pus pe biroul camerei deputaților un proiect de lege cu privire la navigațiunea mai multor râuri din patrie, între cari se cuprind și Murașul, Someșul, Timișul, Bega ș. a. Lucrările de navigațiune pretind o sumă de 192 de milioane coroane, și ar fi să se execute în 25 de ani. Acum s'a pornit o mișcare în Bihor, pentru a cere dela ministru, ca să primească în programul de lucrare și navigabilitatea Crișului repedă, pentru care s'ar pretinde o investire cam de zece milioane de coroane.

Telefon fără sârmă. La o distanță de 50 de kilometre, dela Paris la Melun, s'au făcut noi încercări cu telefonul fără sârmă între ministrul de marină Picard și doi ofițeri dela marină. Inginerii francezi Carpenter, Gaiffe și Rochefort au instalat un aparat pe turnul Eiffel, și un al doilea aparat în câmp la Melun. Cum se anunță, ministrul a putut deosebi fiecare cuvânt rostit la telefonul acesta.

La „fondul Episcopul Nicolae Poepa pentru masa învățăcelilor meseriași“, au mai dăruit: Nicolae Moisin, comers. (Râmnic), 50 bani; Candin Suci, paroh (Măgina), 1 cor.; Vasile Maniu și Petru Teodor, cul. tip. (Arad), câte 20 bani; Nic. Todoran, prot. (Cetatea de baltă), 1 cor.; Simeon Florea, sod. măsar, 20 bani; Constantin Stezariu, căpitan c. și r. în penz. (Jina), 1 cor. și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

Al 146-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“ a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Paraschiya Molnar n. Mușat, reposită în Porcești. Acesta este al 146-lea cas de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Birou de informațiuni pentru străini s'a înființat acum și în Brașov. Biroul dă gratuit lămuriri, și se îngrijește fără taxă de locuințe de vară pentru turiști și pentru publicul doritor d'a petrece în timpul verei la Brașov și în împrejurimi.

Insemnările unui sinucigaș. Un doctor asistent dela institutul chimic al universității din Viena s'a otrăvit în săptămâna trecută și a însemnat pe hârtie, până în ultimul moment efectele otrăvirii. Tinărul asistent care suferă de o boală incurabilă, a fost găsit mort, sezând într'un scaun. Pe masă înaintea lui s'a aflat o hârtie, unde însemnase, că a luat 25 grame de ciankali, și că fiecare linie trasă cu peana pe hârtie însemnează un interval de 5 secunde dela timpul în care a luat veninul. S'au numărat 9 linii; iar la ultima linie erau stenografiate vorbele: *mă sfârșesc*. Sinucigașul, conform notițelor sale, a mai trăit, după ce a beut otrava violentă, cam 45 de secunde.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Am primit următoarele sume dela parohienii mei din America: Ioan Jeler, Vasile Bueni, Nicolae Iliș, Dumitru Stănuțiu, Eronim Jeler, Ioan Răduț, Nicolae Regman și Andrai Jeler câte 25 cor. Ioan Bonaciu 30 cor. Ioan Stănuț și Nicolae Gebenei câte 10 cor. Laolaltă 250 coroane, și anume, ca dar pentru sfânta noastră biserică spre a cumpăra un clopot și a face un podișor pentru tinerime, promițând că vor mai trimite cât va fi de lipsă. Îmi țin deci de datorință, a le aduce și pe această cale sincera și călduroasa mea mulțămită.

Mălincurav, 1 Aprilie v. 1909.

Nicolae Stoicovici
paroh

Cărți și reviste.

România ilustrată, revistă de familie, director Ioan Rusu Abrudean, nrul pe Febr.-Martie 1909 a apărut cu sumar variat și interesant: Horiri din Bănat. Note de călătorie din țara Crișului Alb, cu 4 ilustrații (vederi din Brad). Povestiri și poezii. Știri ș. a. Abonament: 12 lei pe jum. de an. Redacția și adm.: București, str. Câmpinean 54.

Cântece și plângeri, șase compoziții românești pentru voce și piano de Iustin Cl. Iuga, dedicate doamnei Eleftera Mihali. Prețul 3 coroane. De vânzare și la Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Frăția Românească, nr. 23 Iași 5 Aprilie 1909, a apărut cu următorul sumar: † Domnița Elena Cuza. Treoutul clasei de mijloc naționale de A. O. Cuza. În așteptare, poezie de M. Sfetcu. Chemarea noastră, de Un student. Știri din Tară. Dela României de peste hotare ș. a. Redacția și adm.: Iași str. Păcurari nr. 56. Abonamentul în străinătate: 8 lei pe an.

„Biblioteca pentru toți numărul 437 conține „Casa cu geamurile portocalii“, nuvele, de Ion Minulescu. Prețul 30 bani.

Tratamentul difteriei prin doze masive de ser antidifteric, de Pavel Gușelă-Negrea. București. Teză de doctorat în medicină, de 71 pp.

Vatra Familiară, de F. X. Wetzel, trad. de Soc. „Iuocențiu Micu Clain“, Blaj 1909, 1 vol. de 95 pp. Prețul 40 fil.

Poezii Lirice, întâia epocă, 1840—59, de V. Alecsandri, Valenii-de-Munte, tip. „Neamul Rom“. 1909, un vol. de 427 pp. Prețul 2 lei.

Anuarul Bisericii din România, publicat pe anul 1909 de P. Gârboviceanu, administratorul casei bisericii, arată că în România se găsesc 3393 parohii rurale, cu 6128 biserici și 4141 preoți; 146 parohii urbane cu 575 biserici și 704 preoți. Mănăstiri sunt 42 cu 723 de călugări, și 19 cu 1800 de călugărițe.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Institutul de credit si econ. „LUMINA“ soc. pe acții.

Avem onoare a aduce la cunoștință On. public, că banca culturală „Lumina“ cu sediul în Sibiu (Nagyszeben), Str. Cîsnădiei Nr. 7, își începe activitatea pe ziua de **1 Mai 1909 st. n.**

Banca „Lumina“ se va ocupa cu toate operațiunile de bancă și în deosebi va acorda împrumuturi:

- personale pe lângă obligațiuni cu cavenți,
- cambiale cu 2 giranți sau cavenți,
- cambiale cu acoperire ipotecară,
- ipotecare simple sau de alt soi,
- pe efecte sau prețioase,
- cumpără și vinde efecte publice,
- cumpără și vinde monete,
- acordă împrumuturi pe produse,

i) indeplinește afaceri de incasso sau alte afaceri de bancă.

j) acordă credite de cont curent pe lângă convenita garanție.

Banca „Lumina“ primește depuneri spre fructificare cu 4% fără abdicare, cu 4½% cu termen de abdicare 15 zile și cu 5% pentru depuneri mai mari, cu termen de abdicare de cel puțin 6 luni. Depunerile corporațiunilor se primesc cu 5%. Darea după depuneri o plătește institutul.

Cu tot respectul cerem sprijinul on. public.

(133) 1-3

Direcțiunea.

CONCURS

Institutul de credit și economii „Lumina“ din Sibiu publică prin această concurs pentru **postul de cassar**. Reflectanții trebuie să dovedească: 1. că au absolvit cu succes bun o școală comercială; 2. că cunosc în grai și scris limbile română, maghiară și germană; 3. că au mai lucrat în vre-un ram de comerț; 4. alte documente de recomandare.

Salarul se fixează deocamdată cu 1600 cor. anual, plus tantiema statutară.

Un an rămâne provizor; iară după un an — dacă direcțiunea institutului îl află de apt — îl poate definitivă.

Cererile instruite în regulă se trimit pe adresa „Lumina“, institut de credit și economii Sibiu-Nagyszeben, Strada Cîsnădiei Nr. 7 până cel mult la 7 Mai n. 1909.

Postul este a se ocupa imediat.

Sibiu, 19 Aprilie n. 1909.

(129) 3-3

Direcțiunea.

Nr. 179—1909. of. prot. [114] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a Poiana porcului, protopresbiteratul Cetatei de piatră, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în oala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, cererile instruite conform legilor din vigoare și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta cuvânta ori celebra observând cele prescrie în §-ul 20 din Regulamentul pentru parohii.

Lăpușul-unguresc, 16 Martie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea de piatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasilie Duma
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcșian.

MARE e norocul la KISS

Hărnicie, lucru și cruțare îți ajută după timp îndelungat să ajungi la bani, și totuși să ajungi repede și pe neașteptate bogat, e un noroc mare. De aceea cei mai mulți oameni cumpără losuri, pentru că au **mereu speranța** de a ajunge bogați.

Indeosebi loteriile c. ung. priv. sunt preste tot iubite, pentru că din cele 125.000 losuri puse în circulație 62.500 bucăți câștigă, deci necondiționat **tot al doilea los câștigă!** Șansele de câștig sunt **unice în felul lor**, nu există în lume un plan de loterie care să fie atât de solid și favorabil.

Atât la emisiune cât și la trageri e controlată din partea regimului c. ung. și din aceasta cauză publicul are în losurile de clasă **toată încrederea.**

Norocul e neprețuit! Dela întâmplare depinde norocul multor oameni. În viața fiecărui om au fost și sunt momente, în cari își poate edifica norocul! Faceți o încercare de noroc cu acel număr, care stă lângă **numele** Dtră sau lângă numele unei persoane a Dtră iubite, care probabil la tragerea viitoare se va trage cu un câștig mai mare.

(106) 5-8

Încercați-Vă norocul la noi, căci

MARE e norocul la KISS!

CAROL KISS & COMP.

societate de bancă pe acții, colectura principală a loteriei de clasă c. ung. priv.

Biroul central:

IV. Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Filiale:

Erzsébet-körút 22. și Rákóczi-ut 55. sz. a.

CUM VĂ NUMIȚI?

Acești numeri se capătă numai la noi:

Listă

despre cele 55.000 câștiguri ale loteriei de clasa a XXIV. c. ung. priv., cari se trag în decurs de 6 luni din cele 110.000 losuri.

Cel mai mare câștig:

1.000.000 K
(Un milion coroane)

	Coroane
1. Premiu	600000
1. Câștig	400000
1 "	200000
2 "	100000
1 "	90000
2 "	80000
1 "	70000
2 "	60000
1 "	50000
1 "	40000
5 "	30000
3 "	25000
8 "	20000
8 "	15000
36 "	10000
67 "	5000
3 "	3000
437 "	2000
803 "	1000
1528 "	500
140 "	300
34450 "	200
4850 "	170
4850 "	130
100 "	100
4350 "	80
3350 "	40

55.000 Câștiguri și Premii 14.459,000 coroane.

Achil 8323	Claudia 48157	Filon 8301	Iosif 37456	Manase 102144	Rica 44712
Adam 9802	Clelia 79301	Flavius 64619	Irimie 108079	Maria 17004	Romul 513
Adelina 91537	Chirion 8243	Florea 57570	Irina 8317	Marcel 3875	Roză 107152
Adrian 4205	Coman 80076	Florian 41586	Irma 22272	Marin 107629	Rozina 64581
Adriana 13195	Constantin 90729	Flucaș 39596	Iordache 89985	Mariș 37340	Sabin 102491
Agapia 79462	Cornel 107151	Foica 8184	Isidor 108393	Marius 90709	Samuil 68807
Agapiu 107658	Cornelia 6472	Francisc 78251	Isopecu 106161	Margareta 4213	Sebastian 23106
Aglaia 39063	Bucur 54722	Frosca 39054	Isac 17001	Matilda 39416	Sempronia 27355
Agnes 73814	Bucura 91937	Fulvia 105981	Iudita 54442	Maximilian 108376	Sever 45133
Alecu 102132	Daniil 29152	Furdni 9813	Iulia 107621	Mateiu 4214	Silvia 68816
Alice 105992	David 84012	Galea 107248	Iuliana 40644	Mihail 78302	Sofia 22189
Alexandru 90696	Delia 67607	Gane 91096	Iulius 18608	Milan 102104	Sofron 37459
Amalia 8395	Dinu 7490	Gavril 90450	Izabel la 73340	Minerva 38900	Solomon 39413
Amos 91852	Dionisiu 4203	George 108076	Kálmán 86312	Minodora 8274	Sorin 93657
Ana 39767	Dora 50569	German 37463	Kami il 33836	Mioara 4204	Stefan 32070
Anastasiu 18048	Dorina 20564	Gherasim 39485	Karol in 96095	Miș 108108	Stella 56364
Andrei 40623	Dorotea 108043	Giurca 96057	Károly 95342	Mircea 22211	Tani 107173
Antoni 14709	Duca 93659	Giurgiu 108005	Káznér 654	Miron 60115	Teodor 91929
Antonia 949 9	Duma 91304	Gizella 78277	Katalin 4955	Moise 14769	Teofil 95339
Aristia 108059	Dumitru 96086	Gligor 13026	Kelenen 39406	Nascu 34283	Tereza 102102
Aron 90433	Ecaterina 41626	Grebenea 12701	Klára 27191	Natalia 479	Tiberiu 96063
Artemie 78300	Eleftera 73398	Grecu 26192	Klotild 108113	Natescu 88059	Timotei 16881
Ascaniu 5204	Elena 8212	Graur 39052	Konrad 32099	Nelli 102195	Titu 8297
Augusta 39759	Ella 102535	Griga 509	Kornelia 7481	Netti 8357	Toma 78469
Augustina 6465	Eleonora 93660	Gritta 8865	Kornel 24751	Niș 95845	Trandafir 3361
Augustin 5206	Elie 90435	Groza 94967	Kristóf 90802	Nonu 93671	Traian 105993
Aurel 23142	Elisa 100957	Gregoriu 95001	Krisztina 39591	Nora 73215	Tullia 56806
Aurelia 103911	Elisaveta 22152	Hareti 26357	Laura 91347	Octavian 8528	Ulpian 91938
Aurora 106123	Eliseu 12716	Helena 29551	Laurențiu 73221	Octavia 37473	Urdea 33803
Avel 488	Elvira 8136	Hermina 88168	Lavinia 27188	Ofelia 57507	Vasile 82627
Balint 102548	Ema 12713	Henric 21388	Lazar 2348	Olimpiu 102215	Valentina 100973
Barcianu 96051	Emanuil 94989	Hociota 91504	Leni 106155	Onisifor 3355	Valeriu 7497
Beatrice 10498	Emil 8156	Hortensia 8192	Leniș 17005	Otilia 23141	Valeria 4963
Bena 13269	Emilia 8397	Hugo 4225	Leonida 106027	Ovidiu 37350	Veronica 29426
Bendorfean 90678	Eraclie 94990	Iacob 26703	Leontin 96084	Partenie 96069	Veturia 623
Benedict 8287	Ermil 102218	Iancu 93054	Leontina 22175	Paraschiva 93649	Victor 22415
Beniamin 73400	Eremia 4957	Ida 8298	Letitia 90795	Patriciu 95016	Vicențiu 108048
Berta 8134	Ernestin 90528	Ieronim 525	Lina 64603	Pavel 102105	Viorica 91528
Bianu 273 1	Eufrosina 100971	Ileana 79826	Livia 71107	Petru 684	Virginia 16512
Bibu 78293	Eugen 90766	Ilie 105997	Livius 4953	Pompiliu 82105	Virginia 102297
Blăjean 13619	Eugenia 54432	Iliescu 4409	Lisa 18601	Radu 63453	Walter 13606
Boiu 96845	Eusebiu 9808	Ilieș 86707	Longin 96075	Rafila 94220	Wladimir 91324
Boldea 197160	Eva 13165	Ilarion 108040	Luca 64237	Raicu 26578	Zacharie 67815
Borcea 33898	Evașan 99657	Ignatie 75004	Lucia 2335	Reo 91345	Zeno 95007
Brăteanu 63613	Fabius 8335	Indrei 91329	Lucian 73316	Relu 58138	Zenovie 108396
Camil 51193	Felicia 19121	Ioan 78457	Ludovica 3357	Remus 90710	Zina 87001
Cecilia 28000	Filimon 106054	Ionescu 8295	Magda 486	Regina 37469	Zoe 67650
	Filip 63455	Iosefina 102290			

Ne rugăm a comanda imediat, ca să nu se epuizeze numărul dorit!

Losurile de clasa I.

Prețurile:

Optime	Los coroane	150
Pătrar	"	3—
Jumătate	"	6—
Intreg	"	12—

Tragere:

în 19 și 21 Maiu.

Rugăm a tăia aici afară și a ni-l trimite nouă!

BILET DE COMANDA.

Cătră cassa de bancă Carol Kiss & Comp, soc. pe acții
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13.

Rog pentru trimiterea de clasa primă
loteria XXVII și a planului oficios.

Suma în Cor. } o trimit alăturat în mărci.
} o trimit prin mandat postal.
} binevoitori a o ridica prin rambrus.

(Cele de prisos sunt a se șterge.)

Adresa exactă. } Numele
} Locul, strada, Nr. casei
} Poșta ultimă (Comitatul)

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.